Bijlage Toelichting beheerdomeinen

Gemeente **Borne**

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Inleiding 3
Bomen 5
Civiele kunstwerken 7
Groen 8
Openbare verlichting 11
Riool 12
Spelen 13
Straatmeubilair 15
Verkeersvoorzieningen 16
Water 17
Wegen 19

Inleiding

De openbare ruimte in Borne dient een uitnodigende en veilige plek te zijn waar iedere inwoner zich prettig en welkom voelt. De ambitie is om een openbare ruimte te ontwikkelen en te beheren die schoon, goed onderhouden en veilig is en bijdrage levert aan ambities van meerdere beleidsterreinen. Zodat de openbare ruimte een gezonde, aantrekkelijke en duurzame leefomgeving is voor alle gebruikers.

Per beheerdomein worden de volgende onderdelen beschreven:

- Wat beheren we
- Wat is de kwaliteit
- Wat is de onderhoudsbehoefte en financiële omvang

De beheerdomeinen zijn:

Bomen (Groenbeheer)	• Bomen
Civiele kunstwerken (wegbeheer)	• Betonnen, houten, stalen en duikerbruggen • Keeranden, kademuren, damwanden • Steigers en visplaatsen • Beschoeiingen • Tunnelbaken
Groen (groenbeheer)	• Hagen • Natuurlijke beplanting (bosplantsoen) • Cultuurbeplanting • Vaste planten • Gazon intensief • Gazon extensief • Sinusbeheer gazon • Bloemenweides • Bloembollen • Bermen
Openbare verlichting (wegbeheer)	• Lichtmasten • Armaturen • Objectverlichting • Tunnelverlichting • OVL-aansturingskasten
Riool (waterbeheer)	• Drukrioolputten • Vacuümrioleringsputten • Persleidingen • Gemalen • Kolken • Rioolbuizen
Spelen (spelen)	• Speeltoestellen • Sporttoestellen in de openbare ruimte

	• Speelondergronden • Speelaanleidingen
Straatmeubilair (wegbeheer)	• Afsluitpalen • Afvalbakken • Banken • Beelden (kunst) • Betonnen poefen • Containers (textiel, plastic, papier, glas, rest) • Elementen (zoals schampblokken en biggenruggen) • Fietsbeugels, - rekken en -nietjes • Hekwerk • Picknicktafels • Vlaggenmasten
Verkeersvoorzieningen (verkeer)	• VRI's • Flespalen en dragers • Straatnaam- en verkeersborden
Watergangen (groenbeheer)	• Duikers • Vijvers • Sloten
Wegen (wegbeheer)	• Asfalt • Elementenverharding • Halfverharding • Onverharde paden • Kolken

In deze bijlage is per beheerdomein een algemene beschrijving gegeven van de omvang van het areaal, de kwaliteit, onderhoudsbehoefte en financiële impact. Vervolg is dat er per beheerdomein een beheer/uitvoeringsplan wordt opgesteld. Deze plannen worden, inclusief financiële onderbouwing, in 2026 aangeboden ter vaststelling bij de kadernota voor 2027.

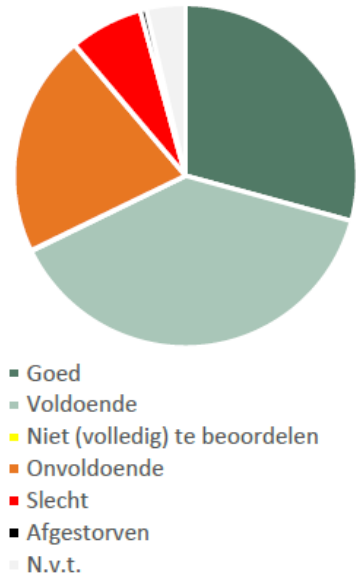
Bomen

Areaal

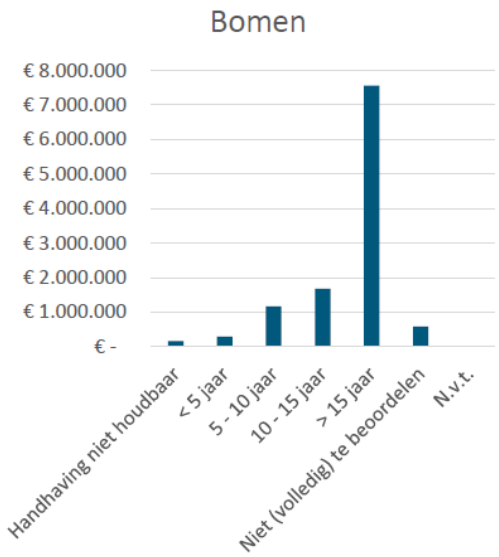
Het bomenbestand in Borne omvat 12331 bomen.

Kwaliteit

Op het boomareaal wordt een boomveiligheidscontrole (BVC) uitgevoerd, waarbij de kwaliteit, gezondheid en toekomstverwachting beoordeeld wordt. Figuur 1 en 2 geven de resultaten hiervan weer, in aantallen bomen per categorie.

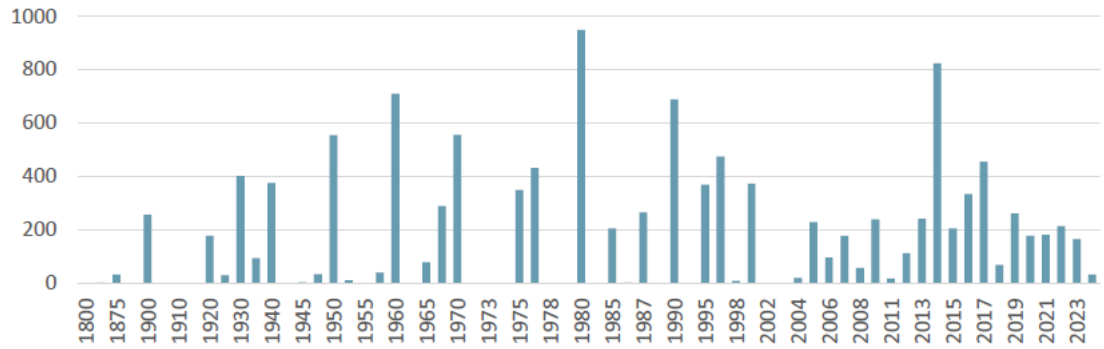
Figuur 1: Technische staat bomenareaal

Figuur 2: geschatte restlevensduur bomenareaal

Van 29% van het areaal is geconstateerd dat de kwaliteit onvoldoende tot slecht is, of al reeds is afgestorven. De verwachting is daarmee dat de komende jaren er meer ingrijpende onderhoudsmaatregelen genomen moeten worden.

Figuur 3 geeft de plantjaren van de bomen weer in stuks per plantjaar. Met een reguliere levensduur van ca. 60 jaar is op dit moment 24% van het bomenareaal ouder (plantjaar 1965 en eerder). Bij een ouder bomenareaal vinden ingrijpendere onderhoudsmaatregelen plaats ten behoeve van instandhouding. Ook zullen er naar verwachting meer problemen ontstaan rondom wortelopdruk.

Figuur 3: plantjaren bomenareaal gemeente Borne

Onderhoudsbehoefte en financiële omvang

Om het beheerareaal bomen de komende beheerperiode in stand te houden zijn reguliere vervangingen, ook buiten de oude wijken, noodzakelijk. Voorstel is daarom tot het moment waarop deze omvang exact in beeld is de huidige beleidslijn uit de Nota Kapitaalgoederen te continueren.

Civiele kunstwerken

Areaal

Het areaal civiele kunstwerken bestaat uit:

- Betonnen, houten, stalen en duikerbruggen
- Keerwanden, kademuren, damwanden
- Steigers en visplaatsen
- Beschoeiingen
- Tunnelbakken

Dit areaal zal worden geïnventariseerd en worden toegevoegd aan het beheersysteem.

Kwaliteit

De civiele kunstwerken worden periodiek geïnspecteerd.

Onderhoudsbehoefte en financiële omvang

Sinds 2017 is er structureel geld beschikbaar voor een jaarlijkse technische inspectie van de civiele kunstwerken. Hierdoor kan het ontstaan van nieuw achterstallig onderhoud worden voorkomen. Deze manier van inspecteren is arbeidsintensief en niet altijd efficiënt. Voorgesteld wordt om eenmalig alle civiele kunstwerken te inventariseren en te beoordelen op kwaliteit om op basis van dit kwaliteitsoordeel de benodigde inspectiefrequentie te bepalen. Deze actie wordt in 2025 uitgevoerd. Daarna kan een meerjarige onderhoudsplanning worden opgesteld vanuit de exploitatie en kunnen de cyclische vervangingskosten worden berekend. Dit zal bij de kadernota in 2026 worden aangeboden.

Groen

Areaal

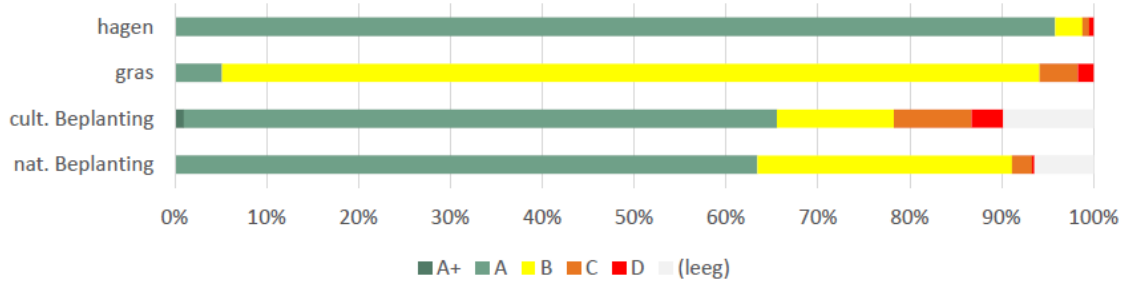
Het groen areaal is vastgelegd in het beheersysteem GBI. Op basis van de BGT wordt dit systeem gevuld. In 2025 worden de GBI geometrieën gekoppeld aan BGT geometrieën. Daarmee krijgen we de oppervlaktes van het te beheren areaal goed in zicht.

We kennen de beheergroepen:

- Gazon (intensief, extensief of sinusbeheer)
- Bloemenweides
- Natuurlijke beplanting
- Cultuur beplanting
- Hagen
- Vaste planten

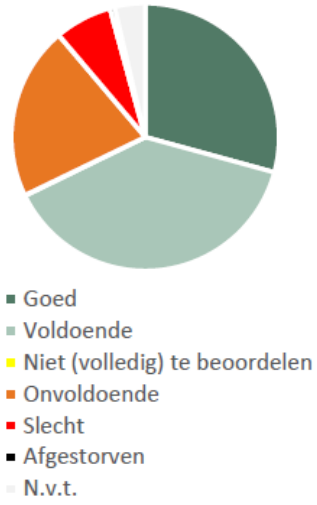
Kwaliteit

Het groenareaal is in 2023 geïnspecteerd om de technische kwaliteit vast te stellen. Op basis hiervan wordt onderhoud & vervanging planmatig uitgevoerd. Figuur 4 geeft de resultaten weer van de meest recente inspecties op het gebied van sluitingspercentage. Dit is een belangrijke graadmeter voor wat betreft de kwaliteit van de beplanting en de plantvakken. Daarnaast leidt een laag sluitingspercentage ook tot meer onkruidgroei en daarom tot meer onderhoudswerkzaamheden om het beeldkwaliteitsniveau te behalen.

Figuur 4: Sluitingspercentage groenvakken

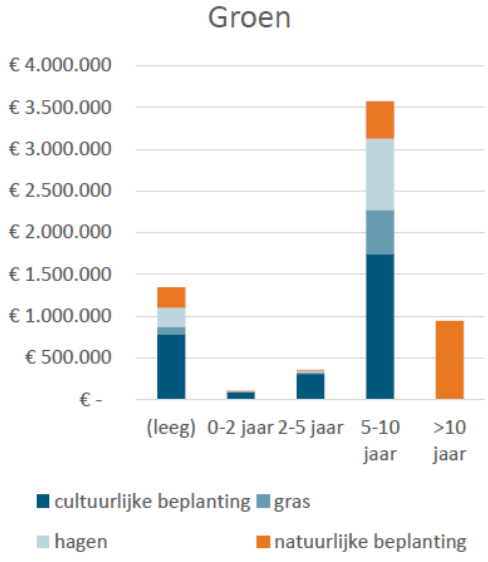
Met name cultuurlijke- en natuurlijke beplanting hebben een lager sluitingspercentage. Hierop dienen groot onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd te worden zoals inboet, omvorming en/of renovatie. Bij deze beheeronderdelen is de kwaliteit daarnaast voor een deel van het areaal onvoldoende in beeld. Figuur 5 geeft de geschatte restlevensduur aan.

Figuur 5: Geschatte restlevensduur

Onderhoudsbehoefte en financiële omvang

Figuur 6 laat de op basis van inspecties geschatte restlevensduur van het areaal groen zien in € per periode. Dit is de investeringsbehoefte om het huidige areaal buiten de oude wijken in stand te kunnen blijven houden. Voor ca. € 1,4 miljoen vervangingswaarde van het groenareaal is op dit moment echter geen vervangingsmoment inzichtelijk in het beheersysteem. Dat betekent dat hier een risico op onvoorziene investeringen zit. Een duidelijke vervangingspiek in de periode over 5 – 10 jaar, dus ca. 2030 – 2035, betekent een gemiddelde structurele investering van ca. € 720.000 per jaar. Dit duidt op een afnemende kwaliteit in het areaal en een aanzienlijke vervangingspiek die buiten deze scope ligt. Afhankelijk van de klimatologische omstandigheden (vernatting, verdroging ed.) kan deze vervangingspiek zich vroeger of later aandienen. Op dit moment zijn er geen structurele vervangingskredieten opgenomen in de meerjarenbegroting.

Figuur 6: Geschatte restlevensduur

Om het beheerareaal groen de komende beheerperiode in stand te houden zijn reguliere vervangingen, ook buiten de oude wijken, noodzakelijk. Met de vermelde kredieten in tabel 2 kan de juiste hoeveelheid vervangingen plaatsvinden in de komende planjaren, waarmee het areaal weer up-to-date is. Deze kredieten worden cf. BBV geactiveerd en de kapitaallasten gedragen op de exploitatiebegroting. De werkelijke last in deze planjaren ligt dus aanzienlijk lager dan de geschetste investeringsomvang.

Tabel 1: investeringsomvang areaal groen

	2025	**2026**	**2027**	**2028**
VERVANGING TECHNISCH GROEN	52.000	52.000	118.000	118.000
GEMIDDELDE INVESTERINGSBEHOEFTE GROEN	85.000	85.000	85.000	85.000

Openbare verlichting

Het doel van de openbare verlichting is om de openbare ruimte ook gedurende de duisternis (circa 47 % van het jaar) toegankelijk te houden. Afhankelijk van het gebruik van de openbare ruimte ligt de nadruk op één of meerdere van de volgende functies van openbare verlichting. Deze functies zijn verkeersveiligheid, sociale veiligheid en leefbaarheid.

Areaal

In de gemeente Borne staan ongeveer 5530 lichtmasten. Het beleidsplan openbare verlichting bestrijkt de periode 2021-2031. In dit plan komt het thema duurzaamheid ruim aan bod. Dit sluit aan bij de inmiddels afgeronde vervangingsoperatie van de openbare verlichting.

Kwaliteit

In 2020 is de openbare verlichting in de gemeente Borne vernieuwd en verduurzaamd. Dit maakt dat er de komende jaren geen vervangingsbudget benodigd is voor de openbare verlichting. Armaturen gaan namelijk gemiddeld genomen 20 jaar mee en de mast 40 jaar.

Onderhoudsbehoefte en financiële omvang

Klachten over het functioneren van de openbare verlichting komen vanaf najaar 2019 binnen via het beheersysteem MOON en het daarbij behorend meldsysteem voor burgers. MOON is up to date en de gegevens zijn altijd inzichtelijk. Daarbij is MOON 24 uur per dag en 7 dagen per week bereikbaar vanaf elke locatie.

Naast meldingen die inwoners kunnen maken, verzamelt de gemeente zelf ook gegevens over het functioneren van de verlichting. Dat gebeurt aan de hand van inspectierondes.
Eenvoudige schades en storingen gaan rechtstreeks naar de onderhoudsaannemer. De reparatietijd voor deze schades en storingen is opgenomen in het onderhoudsbestek.

De onderhoudsaannemer voert periodieke inspecties uit om te controleren of de verlichting functioneert, waarbij ook kwalitatieve aspecten, zoals beschadigingen en roestvorming, worden gecontroleerd. Deze inspecties vinden plaats in de avond / nacht, zodat hiervoor de verlichting niet aanvullend ingeschakeld hoeft te worden. De verlichting die tijdens de geplande grootschalige vervanging is vervangen en de bestaande LED verlichting, wordt eens per 3 jaar geïnspecteerd.

In de begroting is 62.700 opgenomen voor het verzorgend en technisch onderhoud.
In 2026 gaat AnteaGroup een technische beheerkostenberekening uitvoeren om te bepalen of deze middelen te ruim, voldoende of te weinig zijn.

Riool

Areaal

De gemeente Borne heeft circa 155km vrijverval riolering en circa 48 km drukriolering in eigendom en beheer. Dit areaal is uitgebreid beschreven in het Watertakenplan.

Kwaliteit

Nagenoeg alle riolen zijn geïnspecteerd, waardoor we een goed beeld hebben van de kwaliteit van de riolering. Sinds 2020 voert Twente Milieu de periodieke (reiniging en) rioolinspectie uit, beoordeelt deze en draagt zorg voor het verwerken van de inspectieresultaten in het rioolbeheerpakket. Gebreken in de riolering zijn bekend en maatregelen worden getroffen om uittreding van afvalwater naar grondwater en andersom te voorkomen. Deze maatregelen staan vermeld in het Watertakenplan van de gemeente Borne. Dit plan wordt in 2026 geactualiseerd.

Onderhoudsbehoefte en financiële omvang

Het watertakenplan wordt in 2026 herzien. In dit plan wordt ook het onderscheid gemaakt tussen De vernieuwingsopgave in de oudere wijken en het reguliere onderhoudsprogramma.

De dagelijkse beheer- en onderhoudswerkzaamheden van de riolering worden door Twente Milieu uitgevoerd conform de dienstverleningsovereenkomst. In het Watertakenplan 2022- 2026 zijn de noodzakelijke rioolvervangingen opgenomen. Omdat investeringen via de rioolheffing worden gedekt worden er in het IBOR geen financiële verwachtingen aangegeven.

Spelen

Areaal

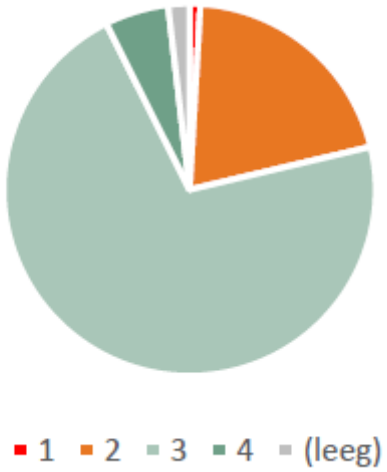
Speelplan heeft in 2023 de speelruimte in Borne in kaart gebracht. Tijdens de 0-meting zijn de speellocaties in Borne, Hertme en Zenderen geïnventariseerd en beoordeeld op toegankelijkheid, diversiteit en gebruikswaarde. De gemeente beschikt over 114 formele speelplekken verspreid over 8 wijken en dorpskernen, aangevuld met schoolpleinen en sportlocaties. Het speelaanbod richt zich vooral op kinderen van 4-12 jaar, maar er is beperkte uitdaging voor oudere kinderen en weinig inclusiviteit voor mindervaliden. Barrières zoals spoorwegen en drukke wegen beïnvloeden de toegankelijkheid van speelbuurten.

De speelplekken hebben vaak een natuurlijke inrichting, maar missen variatie in toestellen. Vrije ruimtes rondom speelplekken, meestal met gras en bomen, bieden informele speelruimte, maar de mogelijkheden op verharde ondergronden zijn beperkt door geparkeerde auto's en smalle straten. Sportvoorzieningen, zoals trapveldjes en tafeltennistafels, zijn aanwezig, maar urban sports en uitdagendere opties zijn schaars. Schoolpleinen zijn belangrijke aanvullingen, maar veelal versteend en niet klimaatbestendig.

Borne is een groene gemeente, maar wateroverlast beperkt soms de bruikbaarheid van speelplekken. Informeel spel vindt vooral plaats in openbaar groen, met grasvelden en bomen, die vaak ook bijdragen aan biodiversiteit. Over het algemeen is het speelaanbod uitgebreid, maar er is ruimte voor meer diversiteit, inclusiviteit en duurzaamheid.

Kwaliteit

De kwaliteit van het areaal spelen is redelijk te noemen. In figuur 7 is de technische staat van speelvoorzieningen weergegeven zoals opgenomen in de laatste inspectieronde. De arealen zijn gescoord van 1 tot 4, waarbij 1 laag is en 4 hoog. Het grootste deel van het areaal (77%) scoort hierbij een 3 of 4 en is daarmee in goede staat. 21% van het areaal scoort lager dan gemiddeld, met slechts een zeer beperkt aantal dat laag scoort. Wel zijn er uitdagingen ten aanzien van de ondergrond. Veel speellocaties hebben een slechte drainage waardoor bij langdurige natte periodes speellocaties niet te betreden zijn.

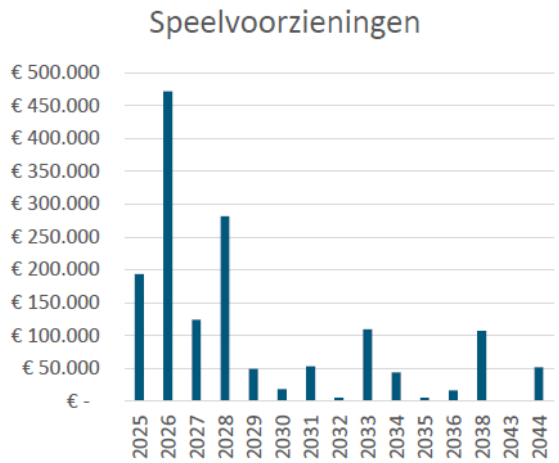

Figuur 7: technische staat areaal spelen

Onderhoudsbehoefte en financiële omvang

Figuur 8 geeft de benodigde reguliere investeringen in spelen weer. De inspecties van de technische staat zullen uit moeten wijzen of deze objecten ook daadwerkelijk aan vervanging toe zijn.

Gemiddeld genomen dient de komende 4 jaren ca. € 270.000 per jaar geïnvesteerd te worden in reguliere vervanging ten behoeve van de instandhouding van speelvoorzieningen buiten de oude wijken. Deze omvang is gebaseerd op aanschafjaar.

Figuur 8: benodigde reguliere investeringen areaal spelen

Om het beheerareaal spelen de komende beheerperiode in stand te houden zijn reguliere vervangingen, ook buiten de oude wijken, noodzakelijk. Met de vermelde kredieten in tabel 7 kan de juiste hoeveelheid vervangingen plaatsvinden in de komende planjaren, waarmee het areaal weer up-to-date is. Deze kredieten worden conform BBV geactiveerd en de kapitaallasten gedragen op de exploitatiebegroting. De werkelijke last in deze planjaren ligt dus aanzienlijk lager dan de geschetste investeringsomvang.

Tabel 2: investeringsbehoefte per jaar spelen

	2025	**2026**	**2027**	**2028**
VERVANGING TECHNISCH SPELEN	194.000	472.000	124.000	281.000
GEMIDDELDE INVESTERINGSBEHOEFTE SPELEN	268.000	268.000	268.000	268.000

Straatmeubilair

Areaal

De gemeente Borne beheert:

- Afsluitpalen (omvang niet in beeld)
- Afvalbakken (193 afvalbakken)
- Banken (284 bankjes)
- Beelden (omvang niet in beeld)
- Betonnen poefen (omvang niet in beeld)
- Containers
- Elementen (zoals schampblokken en biggenruggen) (omvang niet in beeld)
- Fietsbeugels, - rekken en -nietjes (omvang niet in beeld)
- Hekwerk (omvang niet in beeld)
- Picknicktafels (omvang niet in beeld)
- Vlaggenmasten

Ten aanzien van de omvang en kwaliteit van dit areaal worden in 2025 en 2026 acties uitgezet.

Kwaliteit

De kwaliteit is onvoldoende in beeld. In de periode 2025-2028 wordt daarom een inventarisatie en inspectie uitgevoerd op kwaliteit.

Onderhoudsbehoefte en financiële omvang

Op basis van de inspectie kan de onderhoudsbehoefte en financiële omvang bepaald worden.
Ten aanzien van afvalbakken in de openbare ruimte wordt een nulmeting
uitgevoerd om de actuele omvang en kwaliteit van de openbare afvalvoorzieningen in kaart te brengen. Op basis van de uitkomsten worden de benodigde investeringen voor vervanging en/of uitbreiding inzichtelijk gemaakt.

Verkeersvoorzieningen

Areaal

Borne kent 4 verkeerregelinstallaties en daarnaast een groot areaal aan verkeersborden en -dragers. Deze worden in beeld gebracht, data hierover komt in 2025 beschikbaar.

Kwaliteit

In 2023 zijn alle verkeersborden in de gemeente vernieuwd. Via de DVO wordt onderhoud uitgevoerd. Dat bestaat uit het verhelpen van in een schouw geconstateerde gebreken, het reiniging van borden, het verwijderen van graffiti en andere besmeuring, het waar nodig bestellen, innemen, vervangen, rechtzetten of verkopen van borden en het op afroep verwijderen van borden.

Onderhoudsbehoefte en financiële omvang

In het kader van de Data top 15[1] heeft de gemeente Borne haar bordenbestand geïnventariseerd en laten beoordelen op kwaliteit, noodzaak en ligging. Deze informatie is medio 2025 beschikbaar. Op basis van deze informatie kan vervolgens een theoretische beheerkostenberekening worden uitgevoerd en de vervangingsopgave in beeld worden gebracht.
Ook zijn er een aantal verkeerregelinstallaties in de gemeente Borne (4). Regulier onderhoud is geregeld in samenwerking met Hengelo en via de DVO. Gezien de jonge leeftijd van deze installaties verwachten we de aankomende 4 jaren geen grote onderhoudskosten.

[1] De Data Top 15 is een lijst met vijftien soorten data die essentieel zijn voor de verdere digitalisering van de Nederlandse infrastructuur. Deze data zijn niet alleen belangrijk voor de huidige verkeersveiligheid en -beheer, maar ook voor het toekomstbestendig maken van onze wegen, bruggen en logistieke netwerken. Door deze data op een centrale en gestructureerde manier te verzamelen en toegankelijk te maken, kunnen we de mobiliteit in Nederland aanzienlijk verbeteren.

Water

Areaal

De gemeente beheert gemeentelijke vijvers en watergangen. Het kaartmateriaal met deze watergangen worden in 2025 en 2026 gedigitaliseerd en toegevoegd aan het beheersysteem GBI. Daarmee verkrijgen we inzicht in de kwaliteit en omvang van het areaal. Ook de duikers worden toegevoegd aan dit beheersysteem.

Kwaliteit

In 2024 zijn de bermen en sloten in het buitengebied in kaart gebracht. Deze informatie moet nog digitaal verwerkt worden in het beheersysteem. Dat gebeurt uiterlijk in 2026. Op basis van die gegevens beschikken wij over actuele informatie over de omvang van het te beheren areaal, alsook over de kwaliteit daarvan.

De kwaliteit wordt vervolgens cyclische in beeld gebracht. De duikers worden periodiek geïnspecteerd, waarbij de frequentie wordt bepaald op basis van de kwaliteit. De ecologische kwaliteit van de bermen en sloten worden eens in de drie jaar in beeld gebracht. Op basis daarvan kan er een aanpassing in het beheer worden doorgevoerd.

Onderhoudsbehoefte en financiële omvang

Bermen en watergangen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Vanwege beleidsambities rondom biodiversiteit en klimaatadaptatie zijn in 2024 de bermen en sloten in het buitengebied geïnventariseerd. Op basis van de inventarisatie en toegekende vegetatieanalyse zijn kansrijke bermen en sloten geïdentificeerd. Een vervolgstap is om inzicht te krijgen in de functie van de sloten (watervoerend, drainage of zaksloot), de afvoerrichting van het water en de hoogteligging van duikers. Dit biedt een compleet beeld van het watergangenstelsel en vormt de basis voor een concreet plan van aanpak. Dit plan, dat gericht is op het beperken van wateroverlast en de toepassing van de drietrapsstrategie (vasthouden, bergen en afvoeren), zal in 2025 en 2026 worden uitgewerkt. Tot die tijd blijft het onderhoud plaatsvinden op basis van het vastgestelde kwaliteitsniveau. Deze activiteiten worden vanuit de reguliere onderhoudsbudgetten opgepakt.

Naast de ecologische waarde van bermen en watergangen hebben bermen ook een verkeersfunctie. Bij het versterken van de ecologische functie van de bermen, waarbij met name ruimte nodig is, zullen daarom afwegingen gemaakt moeten worden vanuit verschillende beleidsaspecten. Hoe dit vorm krijgt leggen we vast in het uitvoeringsplan dat in 2026 zal worden vastgesteld.

Eko baggeren vijvers

Vijvers waar de gemeente Borne het beheer over heeft worden beheerd doormiddel van Ekobaggeren. Dit zijn de volgende vijvers:

- De Bongerd
- Avontureneiland
- 3 vijvers bij de Gaspeldoorn
- Erve Oosterveld.

We passen Eko baggeren toe, omdat dit de groei van planten bevordert en het slib afbreekt. Hierdoor stabiliseert de ecologische balans in het water. Voorheen werd periodiek gebaggerd om de waterkwaliteit te behouden. De gangbare baggermethoden zijn vaak ingrijpend voor het watersysteem en de omgeving daaromheen. Hiervoor zijn meestal machinale werkzaamheden nodig met graafmachines of zuiginstallaties die de bagger van de waterbodem verwijderen. Deze

methoden zijn een serieuze impact voor de waterkwaliteit en het waterleven en tasten de omgevende ondergrond aan. Daarnaast brengt het hoge kosten met zich mee door de machinale werkzaamheden en het afvoeren van de baggerspecie. De techniek van “EKO Baggeren” zorgt voor een baggermethode die onverstoord werkt en die géén afvoerkosten heeft. Door het toevoegen van vijverballen, regeneratieve micro-organismen en wordt de sliblaag afgebroken en herstelt de balans in de vijver. Voor de dekking van deze kosten kan in sommige gevallen geen beroep worden gedaan op de middelen uit het watertakenplan.

Deze kosten voor het Eko baggeren zijn aflopend, omdat door het aanbrengen van de ingrediënten er een natuurlijke balans ontstaat in het water. Op termijn is dus de verwachting dat er minder ingrediënten nodig zijn om dit te behouden. Deze omvang wordt bij het uitvoeringsplan

Wegen

Areaal

Gemeente Borne beheert verschillende type wegen; elementverharding, asfalt en halfverharding. Deze informatie is vastgelegd in het beheersysteem GBI. Vanuit de ambitie voor klimaatadaptatie en het upgraden van wegen van 50 tot 30 km/h worden wegen bij herinrichting opnieuw ingericht. Het uitgangspunt is daarbij dat er gekozen wordt voor elementverharding. Dit areaal zal de komende periode daarom uitbreiden. Daarnaast wordt bij de vernieuwing van wijken ingezet op het verder vergroenen van de openbare ruimte. Dit in combinatie met het upgraden van wegen betekent een verschuiving van grijs naar groen.

Kwaliteit

Voor wegen bestaat een opgave om achterstanden in het onderhoud weg te werken in aansluiting op de vervanging van de oude wijken. Daarom zijn de benodigde onderhoudsbudgetten voor groot onderhoud bepaald voor de komende periode. Hierbij zijn de geplande maatregelen op basis van de inspectie afgestemd op de integrale vernieuwing van de oude wijken:

- Van de in totaal € 3,03 miljoen achterstand bevindt zich ca € 1,0 miljoen in de oude wijken die onder het MJIP vallen, waar deze onderhoudsachterstanden dus niet weggewerkt worden in afwachting van de integrale vernieuwing.
- Van de in totaal ca. € 4,55 miljoen groot onderhoud uit de inspectie bevindt ca. € 1,35 miljoen in de oude wijken. Deze reguliere groot onderhoudsmaatregelen worden dus ook niet uitgevoerd vanwege de geplande integrale vernieuwing. In tabel 4 zijn deze kosten indicatief evenredig verdeeld over de komende 3 planjaren.
- Een aandachtspunt is de planning en doorlooptijd van de integrale wijkvernieuwing van de oude wijken. De laatste wijken staan gepland voor de jaren 2030 – 2032, echter is het niet ongewoon dat door uitloop van de projecten deze planning enkele jaren naar achteren zal schuiven in uitvoering. Het areaal dient intussen wel veilig en toegankelijk gehouden te worden conform de wettelijke zorg die de gemeente draagt. Het kan dus zijn dat tussentijds door de beheerder beslist wordt dat een levensduurverlengende maatregel genomen moet worden. In de jaarlijkse evaluatie en verantwoording van de voortgang zullen deze overwegingen aan het bestuur voorgelegd worden ter besluitvorming.

Daarnaast is de kwaliteit van onverharde en halfverhardingspaden onvoldoende in beeld. Dit zal in beeld moeten worden gebracht.

Onderhoudsbehoefte en financiële omvang

In totaliteit bedraagt de onderhoudsopgave van wegen in Borne ca. € 7,59 miljoen, waarvan in totaal € 2,35 in de oude wijken ligt. Deze kosten worden fictief bespaard vanwege de vernieuwingsopgave, dit resulteert in een resterende onderhoudsopgave van ca. € 5,23 miljoen voor de komende 3 jaren. Op basis van de meest recente inspectie (2023) is door Antea Group een kwalitatieve planning gemaakt. De inspectie heeft een planningshorizon van 4 jaren, waarmee 2024 t/m 2027 inzichtelijk gemaakt is. De werkzaamheden gepland voor 2024 en 2025 zijn opgeteld in onderstaande tabel om de totale onderhoudsbehoefte inzichtelijk te maken voor de komende drie jaren (tabel 4).

Tabel 3: totale onderhoudsbehoefte areaal wegen

	2025	2026	2027	Totaal
Kwalitatief onderhoud	€ 1.898.000	€ 122.069	€ 2.532.566	€ 4.552.955
kwalitatief achterstand	€ 3.032.590	€ -	€ -	€ 3.032.590
totaal	€ 4.930.909	€ 122.069	€ 2.532.566	€ 7.585.545
Oude wijken				
Kwalitatief onderhoud	€ 1.353.285	€ -	€ -	€ 1.353.285
kwalitatief achterstand	€ 1.000.784	€ -	€ -	€ 1.000.784
Totaal	€ 2.354.069	€ -	€ -	€ 2.354.069

Met het onttrekken van de maatregelen die gepland staan in de oude wijken, ontstaat onderstaand beeld voor de uitvoering van komende planperiode (tabel 10).

Tabel 4: omvang budgetten voor uitvoering komende planperiode

Uitvoering achterstand	€ 2.031.806	€ -	€ -
Achterstand gemiddeld	*€ 677.269*	*€ 677.269*	*€ 677.269*
Uitvoering regulier onderhoud	€ 545.035	€ 122.069	€ 2.532.566
Onderhoud gemiddeld	*€ 1.066.557*	*€ 1.066.557*	*€ 1.066.557*

Voor de achterstanden in het wegenareaal is in de Nota Kapitaalgoederen 2021-2024 een voorziening ingesteld. Hierin is de afgelopen jaren in totaal € 2,0 miljoen gedoteerd. De voorziening is de afgelopen planjaren zeer beperkt aangesproken en er is dus niet ingelopen op de achterstanden. Momenteel is in de voorziening voor achterstallig onderhoud ca. € 1,7 miljoen beschikbaar. Dit betekent op basis van bovenstaande tabel dat voor het inlopen op de complete achterstand van € 2 miljoen een incidentele aanvullende dotatie van € 330.000 benodigd is.

Momenteel is per jaar structureel € 523.000 beschikbaar voor regulier groot onderhoud. De komende drie jaren zou hiervoor gemiddeld ca. € 1,07 miljoen beschikbaar moeten zijn, een aanvullend exploitatiebudget van € 543.000 per jaarschijf is hiervoor benodigd.

Benodigde aanvullende middelen t.b.v. groot onderhoud en achterstallig onderhoud wegen:

	2025	**2026**	**2027**	**2028**
DOTATIE VOORZIENING ACHTERSTAND	330.000			
AANVULLEND EXPLOITATIEBUDGET	543.000	543.000	543.000	543.000
TOTAAL	873.000	543.000	543.000	543.000

Hiermee bedraagt het totaal in de voorziening t.b.v. achterstanden wegen € 2,03 miljoen, en kan de achterstand volledig ingelopen worden in de komende drie planjaren. De interne capaciteit voor uitvoering is een aandachtspunt.

Met bovenstaand aanvullend exploitatiebudget bedraagt deze in totaal met de reeds beschikbare € 523.000 nu structureel € 1,07 miljoen per jaarschijf. Hiermee kan het benodigd regulier groot

onderhoud buiten de oude wijken uitgevoerd worden, en wordt voorkomen dat hieruit de komende jaren nieuwe achterstanden gaan ontstaan. Na vaststelling van het IBOR wordt gestart met het opstellen van een uitvoeringsplan wegen waarbij gekeken wordt naar een realistische tijdsplanning voor het reguliere groot onderhoud met bijbehorende budgetten. Daarbij brengen we scenario's in beeld voor het onderhoud van het wegenareaal waarbij.

Mogelijke dekking voor deze aanvullende incidentele en structurele lasten (zowel budget als kapitaallasten) kan mogelijk gevonden worden in de kostenreductie van dotaties in de reserve kapitaalgoederen, van € 100.000 in 2025 en € 200.000 in 2026 e.v. Daarnaast kan op basis van de voorgestelde aangepaste afschrijvingstermijnen uit het MJIP ook de reeds lopende kapitaallasten herberekenen. Het BBV staat toe de resterende boekwaarde over de verlengde afschrijvingstermijn af te schrijven, waarmee in de komende planjaren een reductie van de reeds lopende kapitaallasten plaatsvindt. Daarnaast vraagt het MJIP grootschalige investeringen in de openbare ruimte, maar biedt deze langjarige vooruitblik ook de mogelijkheid tussentijds groot onderhoud niet uit te voeren in afwachting van integrale vernieuwing. Hiermee wordt een fictieve onderhoudsomvang van ca. € 2,3 miljoen bespaard, die zonder het MJIP wel in de planning opgenomen had moeten worden.